

INVESTORS'
FORUM

INVESTUOTOJŲ
FORUMAS

UŽ
SKAIDRŲ
VERSLĄ

EY

Building a better
working world

LIETUVOS INVESTUOTOJŲ PASITIKĖJIMO INDEKSAS(14) IV KETVIRTIS, 2018M.

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas (LIPI) atspindi didžiausių Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių požiūrį ir lūkesčius dėl Lietuvos verslo klimato ir investicinės aplinkos. Indekso tikslas – atsižvelgiant į šalyje veikiančių investuotojų patirtį ir pastabas įvertinti šalies verslo aplinką bei Lietuvos ekonomikos patrauklumą užsienio investuotojams.

Nustatydami indeksą siekiame ne tik įvertinti Lietuvos rinkos sąlygas, bet ir išsiaiškinti joms didžiausią įtaką darančius veiksniai. LIPI – tai priemonė, leidžianti potencialiems investuotojams bei kitiems suinteresuotiems asmenims paprastai ir greitai gauti pagrindinę informaciją apie Lietuvos

ekonomiką, padėti šalies rinkoje ir trumpalaikes vystymosi perspektyvas.

Indeksą sudaro trys dalys, apimančios verslo aplinką, įmonių veiklai įtaką darančius veiksniai ir bendrovių investicinius planus. Nustatant LIPI prioritetą teikiama aktualiai, rinkos tendencijas atitinkanti informacija, todėl indekso tyrime kviečiami dalyvauti tik užsienio kapitalo įmonių vadovai ir aukščiausio lygio vadybininkai.

LIPI tyrimą inicijuoja ir atlieka „Investors' Forum“ – asociacija, vienijanti didžiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką.

Tyrimas atliktas 2018 m. spalį – lapkritį. Tyrimo metu apklausti Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių atstovai.

Indekso vertė	Interpretavimas
LIPI =2 (maksimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai teigiami (absoliutūs teigiami lūkesčiai).
LIPI >1	Teigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalis yra didesnė už neigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalį.
LIPI =1	Teigiamus ir neigiamus lūkesčius turinčių respondentų skaičius yra vienodas.
LIPI <1	Daugiau respondentų turi neigiamų lūkesčių, nei teigiamų.
LIPI =0 (minimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai yra neigiami (absoliutūs neigiami lūkesčiai)

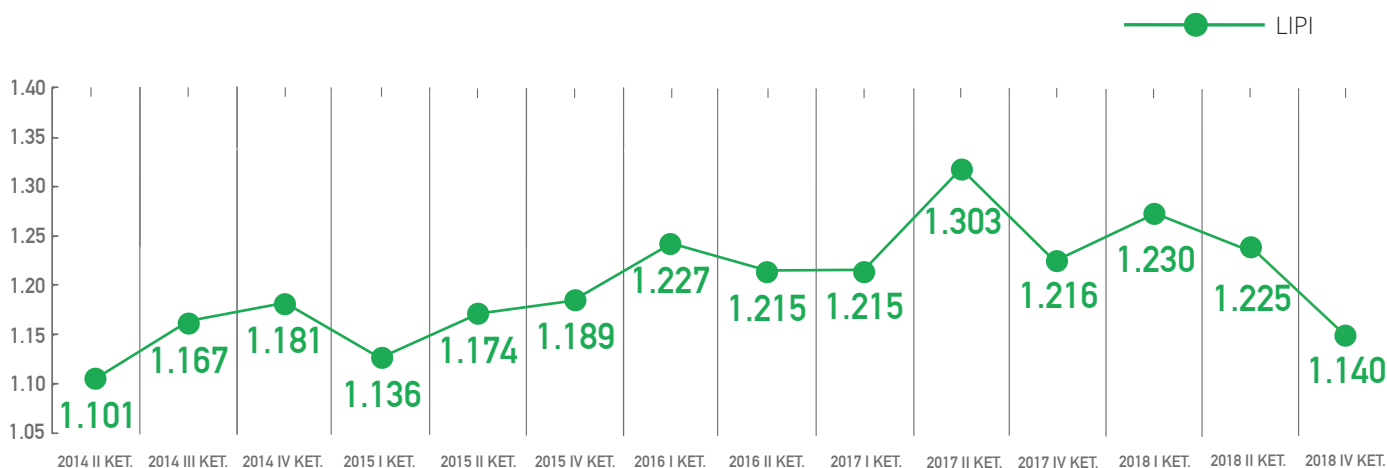
1 pav.: Indekso vertė ir jos reikšmė

Kontaktai: Emilis Ruželė, Asociacijos „Investors' Forum“, vyr. politikos patarėjas, info@investorsforum.lt; tel. +37069957133

SANTRAUKA IR IŠVADOS

TRYLIKTASIS LIPI TYRIMAS: INDEKSĄ SMUKDĖ POLITINIO STABILUMO STOKA IR ATOTRŪKIS TARP ATLYGINIMŲ BEI PRODUKTYVUMO

LIPI 2018 IV KETV. = **1,140**

2 pav.: LIPI dinamika, LIPI 2018 m. IV ketvirtis

Naujausi Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indekso (toliau – LIPI) duomenys rodo, kad investuotojų pasitikėjimas Lietuvos ekonomika susyravo. Ketvirtąjį šių metų ketvirtį užfiksuotas žemiausias per 3 metus rezultatas. Lyginant su paskutiniu tyrimu, bendrasis rodiklis gerokai sumenko ir dabar siekia 1,140 balo iš 2 galimų.

Tokį rezultatą daugiausiai lėmė itin atsargūs investuotojų lūkesčiai dėl politinės aplinkos stabilumo, darbo jėgos produktyvumo ir verslo reguliavimo.

Paprašyti įvardinti didžiausio dėmesio reikalaujančias sritis, investuotojai akcentavo švietimą, talentų migraciją ir valstybinio sektoriaus efektyvumą.

Nepaisant ryškaus indekso smukimo, Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių plėtros planai lieka ambicingi. 64 proc. apklaustųjų planuoja didinti darbuotojų atlyginimus, o 43 proc. bendrovių ketina didinti darbuotojų skaičių.

Didžiausiais šalies privalumais investuotojai tradiciškai laikė telekomunikacijų, logistikos ir transporto infrastruktūrą, darbuotojų gebėjimą pritaikyti užsienio kalbas darbe. Daugiau nei du trečdaliai (73 proc.) verslo bendruomenės Lietuvą laiko užsienio investuotojams atvira valstybe.

INVESTICINĖ APLINKA LIETUVOJE: DIDĖJANTIS ATVIRUMAS UŽSIENIO INVESTUOTOJAMS IR NERIMAS DĖL POLITINIO STABILUMO

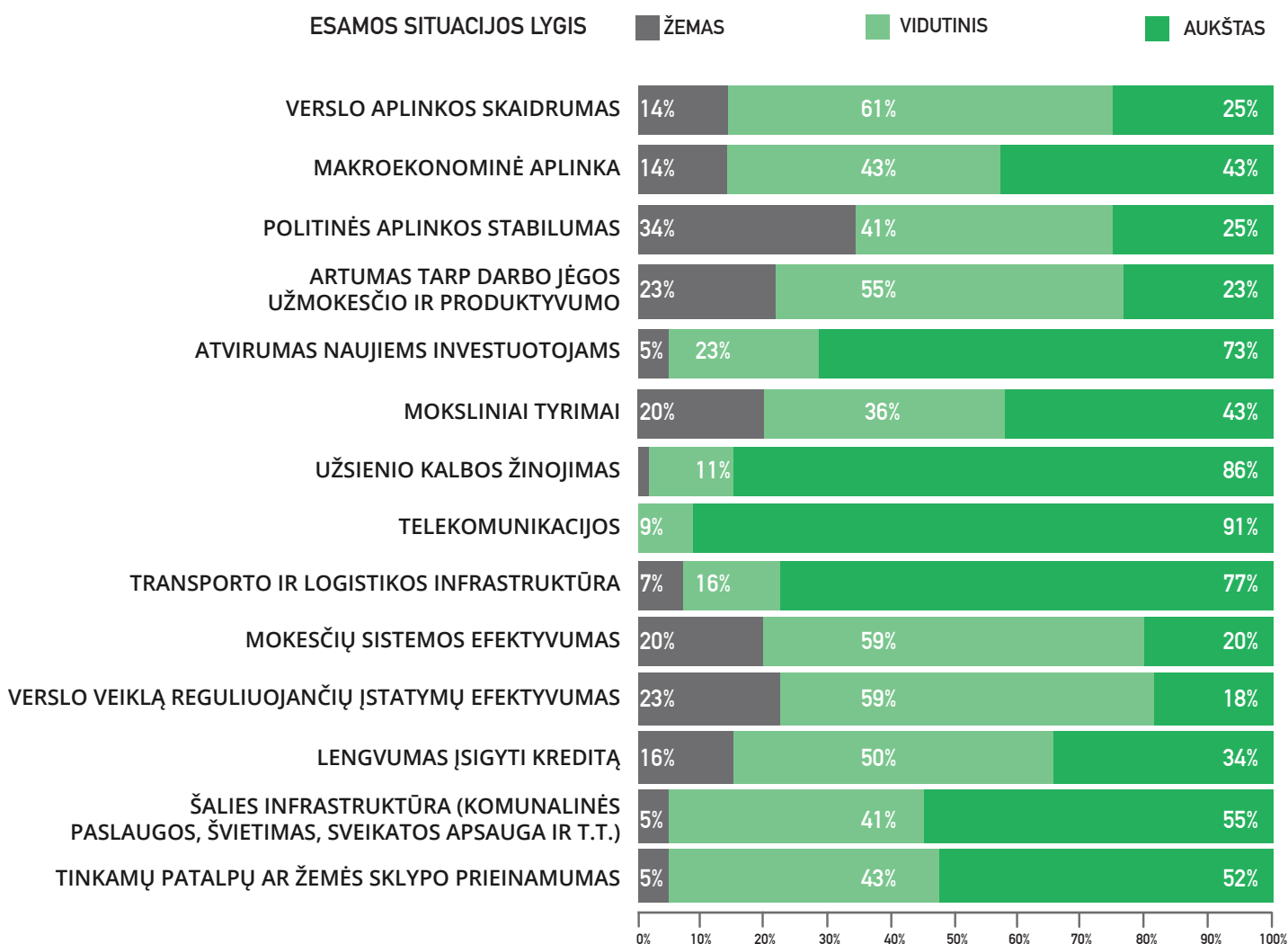
Nuo 2017 m. pabaigos didžiausią teigiamą poveikį Lietuvos investiciniam klimatui darantys veiksniai lieka nepakitę. Investuotojų nuomone, šalis pasižymi puikiomis telekomunikacijomis – 91 proc. apklaustųjų jų lygį pripažįsta esant aukštą.

Trys ketvirtadaliai respondentų teigiamai vertina transporto ir logistikos infrastruktūrą.

Kiek daugiau (86 proc.) respondentų teigia, Lietuvos gyventojai pasižymi geromis užsienio kalbų žiniomis. Be to, net 73 proc. apklaustųjų, arba 29 proc. daugiau nei praėjusį ketvirtį, mano kad Lietuva yra atvira naujiems investuotojams šalis. Tokį pokytį galėjo lemti pastarojo meto pranešimai apie į Lietuvą pritrauktas užsienio investicijas ir pozityvi valdžios atstovų retorika tiesioginių užsienio investicijų atžvilgiu.

Kita vertus LIPI duomenys atskleidžia gerokai išaugusį investuotojų nerimą dėl politinės aplinkos. Trečdalis, 34 proc. apklaustųjų nuomone, politinis stabilumas Lietuvoje šiuo metu yra žemas.

Net 23 proc. respondentų atkreipė dėmesį į didėjantį atotrūkį tarp darbo jėgos produktyvumo ir darbo užmokesčio bei nepakankamai efektyvų verslo reguliavimą.

3 pav.: Esamos investicinės aplinkos vertinimas, LIPI 2018 m. IV ketvirtis

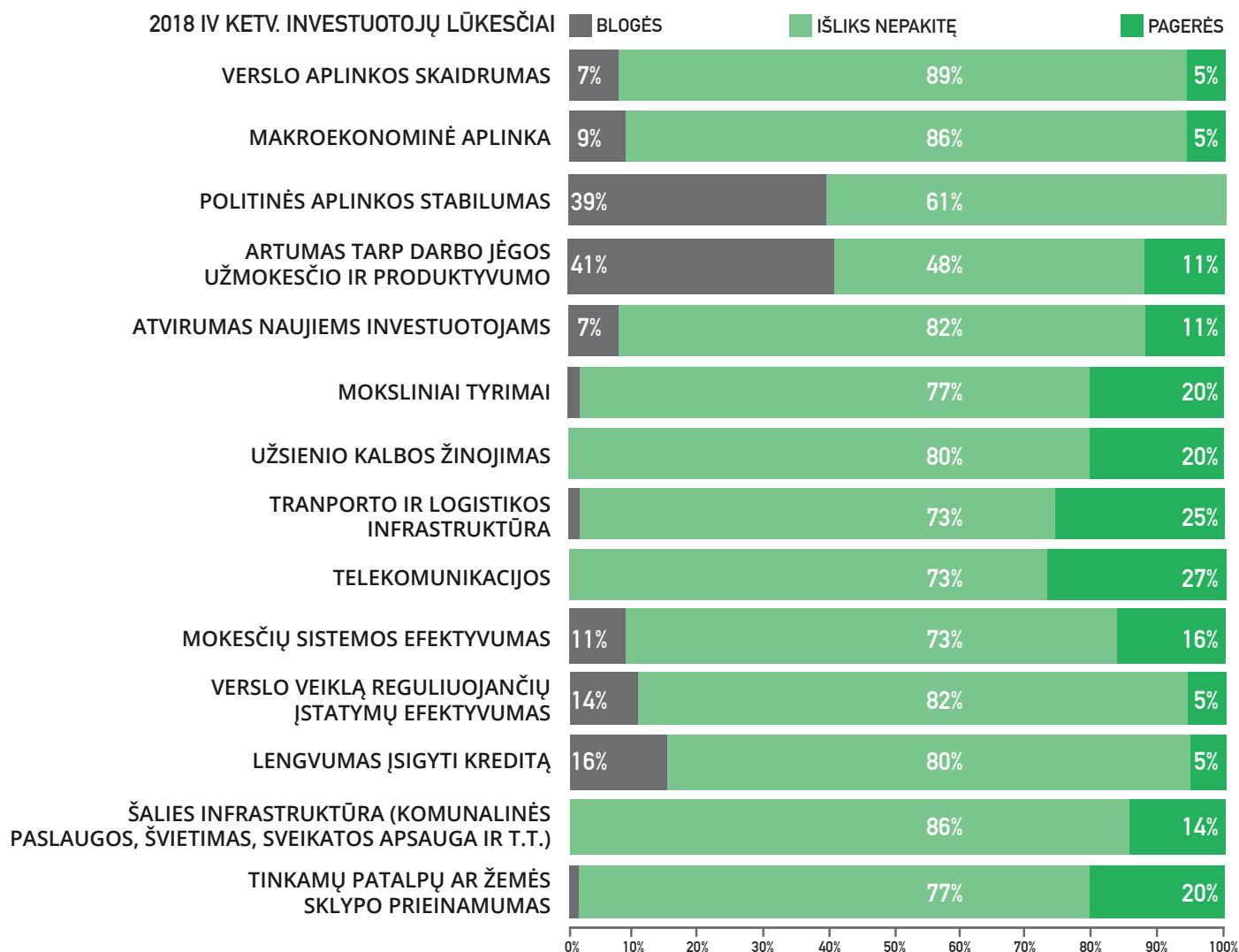
PAGRINDINIS INVESTUOTOJŲ RŪPESTIS DĖL ATEITIES: POLITININĖ APLINKA IR ATSKIRTIS TARP ATLYGINIMŲ IR PRODUKTYVUMO

Investuotojai šiose dvejose srityse pagerėjimo artimiausiu metu nesitiki. Net 39 proc. tyrimo dalyvių mano, kad politinio stabilumo mažės ir toliau, o 41 proc. apklaustųjų tikisi toliau didėsi atotrūkį tarp darbo jėgos kaštų ir produktyvumo. Tokį požiūrį galima sieti su 2019 m. vykstančiais Prezidento ir Europos parlamento rinkimais bei sparčiai augančiais atlyginimais, apie kuriuos kalba ir Lietuvos bankas. Jo ekspertai šių metų darbo užmokesčio augimo prognozę padidino nuo 6,7 iki 7,6 proc.¹

Vertindami artimiausio ketvirčio Lietuvos ūkio perspektyvas stambiausi investuotojai daugiausiai

teigiamų lūkesčių išsakė dėl užsienio kalbų žinių, mokslinių tyrimų, telekomunikacijų ir transporto infrastruktūros efektyvumo, bei investicijoms tinkamų sklypų atsiradimo. 20 proc. respondentų yra linkę manyti, kad artimiausią ketvirtį galima tikėtis teigiamų permąnų nekilnojamo turto rinkoje. Didelis pasitikėjimas telekomunikacijų sritimi neturėtų stebinti: šį ketvirtį 73 proc. respondentų yra įsitikinę, kad telekomunikacijų lygis šalyje išliks nepakitęs, o šiek tiek mažiau nei trečdalis (27 proc.) teigia, kad situacija pagerės. Be to, 16 proc. apklaustųjų laukia teigiamų mokesčių sistemos pokyčių. Lyginant su pastarojo tyrimo rezultatais, entuziazmas dėl teigiamo mokesčių reformos poveikio mažėja, bet išlieka gana didelis.

1- https://www.lb.lt/uploads/documents/files/Ziniasklaida/Naujienos/2018_06%20LT%20ekonomikos%20raida%20ir%20perspektyvos%20PRISTATYMAS.pdf

4 pav.: Investuotojų lūkesčiai, LIPI 2018 m. IV ketvirtis

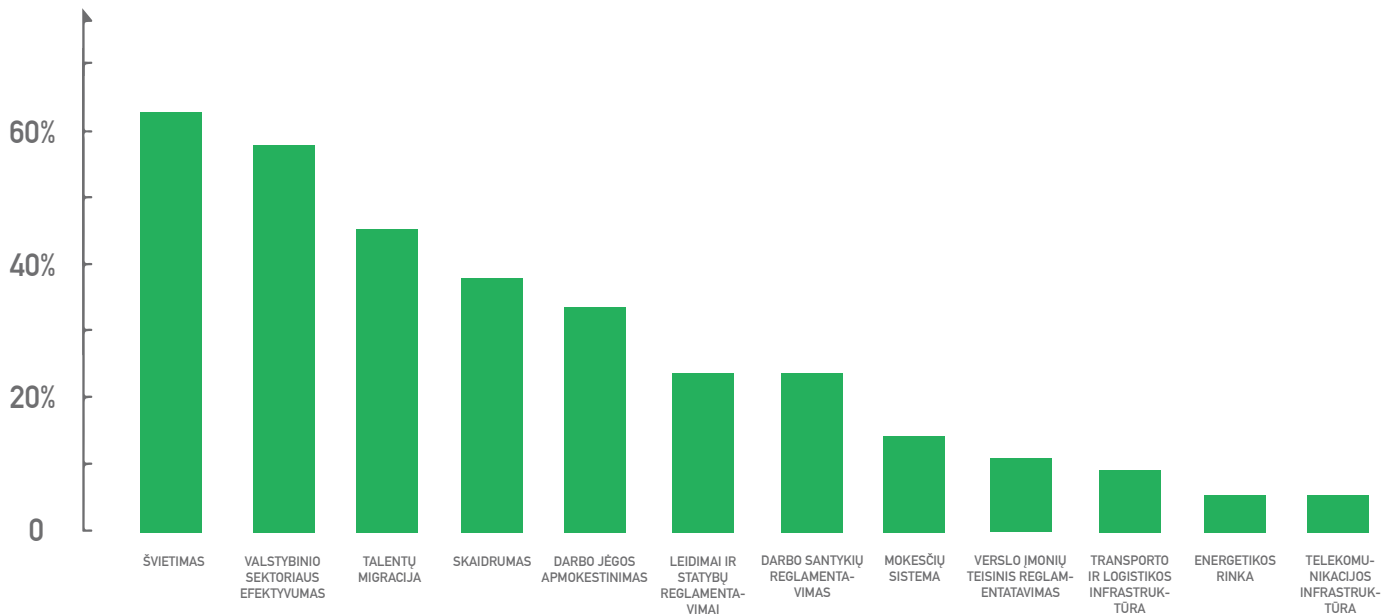
DIDŽIAUSIAS DĖMESYS – ŠVIETIMUI IR MIGRACIJAI

Ketvirtą ketvirtį iš eilės investuotojai mano, kad švietimo sistema ir jos tobulinimas turėtų sulaukti daugiausiai valdžios dėmesio. Tokios nuomonės ketvirtąjį metų ketvirtį laikosi 66 proc. respondentų. Tai aiškus ženklas, kad vykstanti švietimo reforma kol kas neduoda laukiamų rezultatų ir artimiausiu metu neleidžia tikėtis gerėsiant švietimo kokybę.

Antrą pagal svarbą vietą užima valstybinio sektoriaus efektyvumas. Verslas reiškia susirūpinimą dėl lėtai vykstančios valstybės tarnybos reformos. Tikėtina, kad racionali resursų panaudojimas švietimo ir sveikatos sektoriuose taip pat sumažintų Valstybinio sektoriaus efektyvumo aktualumą.

Statistikos departamento duomenimis, pirmą kartą nuo 2014 m. tarptautinės migracijos srautai pradėjo krypti į teigiamą pusę – emigracija mažėja, imigracija didėja. Nepaisant to, talentų migracija vis tiek išliko tarp daugiausiai dėmesio reikalaujančių sričių. Tokį požiūrį iš dalies lemia vis dar itin sudėtingos migracijos procedūros. Kvalifikuotos darbo jėgos migracijos tema tampa dar aktualesnė įvertinant didėjančią takoskyrą tarp darbo jėgos produktyvumo ir labai spartaus atlyginimų augimo.

Pažymėtina, kad net 39 proc. investuotojų akcentuoja skaidrumo problemas. Praėjusį ketvirtį šis rodiklis buvo ties 20 proc. riba, todėl šis pokytis skatina susirūpinti kovos su šešėline ekonomika priemonių efektyvumu.

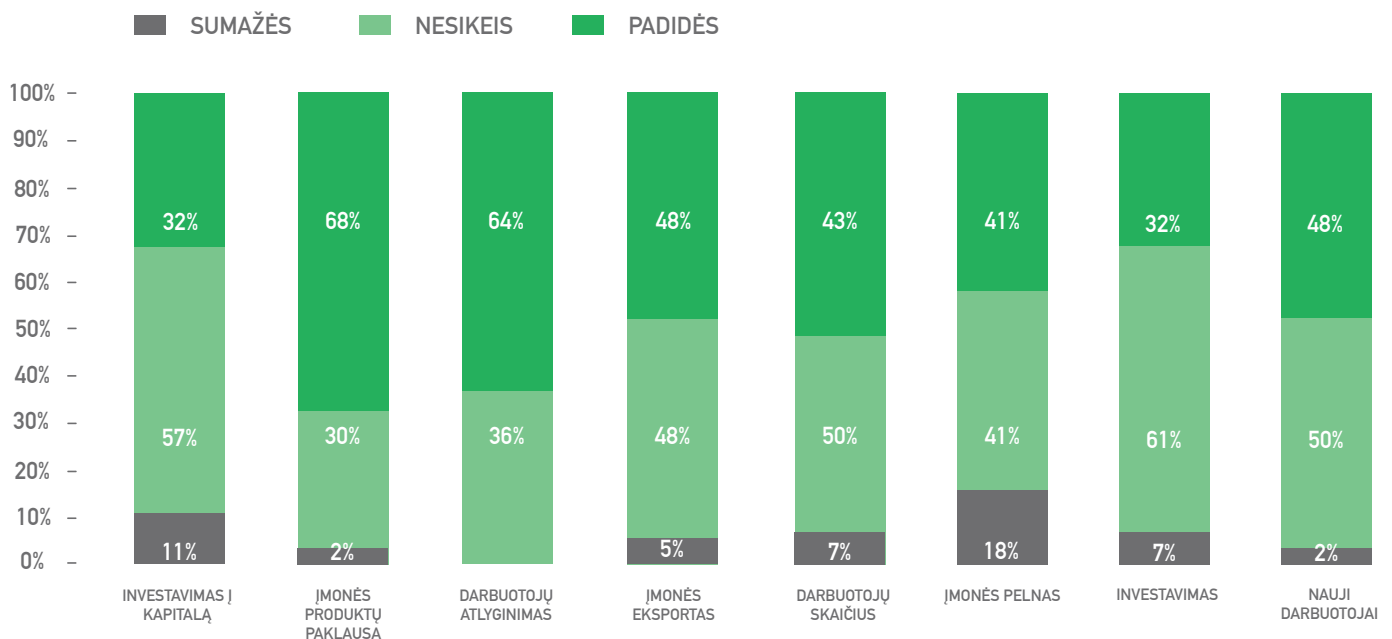

5 pav.: Daugiausiai dėmesio reikalaujančios sritys, LIPI 2018 m. IV ketvirtis

INVESTUOTOJŲ ATEITIES PLANAI: DAUGIAU DARBO VIETŲ IR DIDESNI ATLYGINIMAI

Nepaisant to, LIPI tyrimo duomenimis, užsienio kapitalo įmonių plėtros planai išlieka ambicingi ir palankūs darbuotojams. 43 proc. apklaustųjų savo artimiausią ketvirtį ketina samdyti naujų darbuotojų,

o 50 proc. respondentų planuoja išlaikyti esamą darbuotojų skaičių. Bene du trečdaliai (64 proc.) investuotojų užsibrėžę didinti atlyginimus savo darbuotojams. 68 proc. įmonių tikisi augsiant savo produktų ir paslaugų paklausą.

6 pav.: Investuotojų planai, LIPI 2018 m. IV ketvirtis

PAPILDOMOS ĮŽVALGOS

Kaip ir kiekvieną ketvirtį LIPI tyrimas papildomas tuo metu aktualiais klausimais ir temomis. 2018 metų pabaigoje investuotojų paprašėme išsakyti nuomonę dėl dvigubos pilietybės bei šiuo metu vykdomos sveikatos reformos.

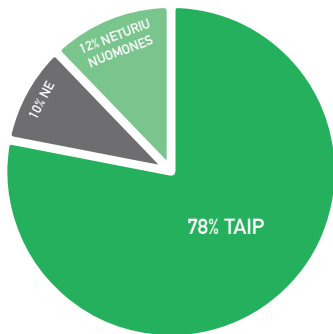
INVESTUOTOJAI PRITARIA DVIGUBAI PILIETYBEI

2019 metų pavasarį vykiantis referendumas dėl dvigubos Lietuvos pilietybės bus svarbus išbandymas Lietuvos piliečiams ir turės didelę įtaką tolimesnei Lietuvos raidai. Siekdami įvertinti investuotojų poziciją dėl artėjančio referendumo paklausėme jų ar jie iš esmės palaiko dvigubos Lietuvos pilietybės idėją. Net 78 proc. išreiškė palaikymą šiai iniciatyvai. Vis dėlto, didesnė dalis, 84 proc., apklaustųjų išreiškė

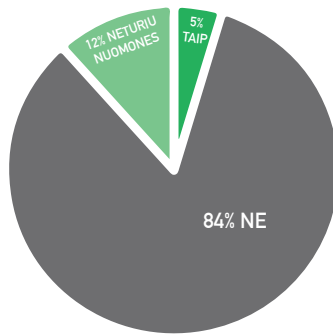
nuomonę, jog viešos informacijos apie artėjančią referendumą nėra pakankamai.

Kokį poveikį darbo jėgos pasiūlai turėtų įteisinta dviguba pilietybė, respondentai nepateikė vienareikšmio atsakymo. 43 proc. investuotojų mano, kad tai padėtų mažinti kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą, tačiau trečdalis laikosi priešingos nuomonės.

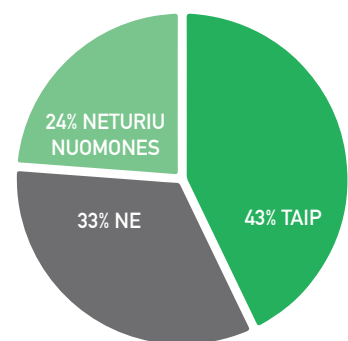
AR PALAIKYTUMĖTE DVIGUBĄ LIETUVOS PILIETYBĘ?

AR YRA PAKANKAMAI INFORMACIJOS DVIGUBOS PILIETYBĖS REFERENDUMĄ?

AR DVIGUBA PILIETYBĖ PRISIDĖTŲ PRIE KVALIFIKUOTOS DARBO JĖGOS TRŪKUMO SUMAŽINIMO?

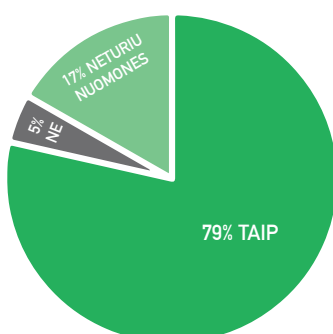

SVEIKATOS APSAUGOS REFORMA: BŪTINA UŽTIKRINTI SAŽINGĄ KONKURENCIJĄ IR RACIONALIAI PANAUDOTI IŠTEKLIUS

2018 metų vasarą Seime priimta ir Prezidentės vetuota sveikatos apsaugos sistemos reforma yra aktualus ir investuotojus dominantis klausimas. Sistemos ateitis rūpi ne tik jį investavusiems ar planuojantiems investicijas, bet ir sistemos

vartotojams, užsienio kapitalo įmonių darbuotojams. Apklausos rezultatai rodo, kad net 79 proc. investuotojų pritaria siekiui optimizuoti valstybinių ligoninių tinklą ir efektyviau panaudoti šalies išteklius. 69 proc. apklaustųjų mano, kad privačios ir valstybinės gydymo įstaigos turėtų veikti ir finansavimas joms turi būti skiriamas vienodomis sąlygomis.

AR PRITARIATE VALSTYBINIO LIGONINIŲ TINKLO OPTIMIZAVIMUI?

AR SUTINKATE, KAD FINANSAVIMAS VALSTYBINĖMS IR PRIVAČIOS SVEIKATOS APSAUGOS ĮSTAGOMS TURĖTŲ BŪTI SKIRTOMAS PAGAL VIENODAS SĄLYGAS?

